

Eriävänä mielipiteenäni kunnanhallituksen 8.6.2026 kokouksen § 109 keskeneräisen kuntastrategialuonnoksen vuosille 2026-2029 esittämisestä valtuuston hyväksyttäväksi mm puutteellisen toimintaympäristöanalyysin johdosta seuraavan:

Päihäniemen hiekalle rakennettu strategia

Taipalsaaren kunnan strategiaa valtuustokaudella 2025-2029 on tuherrettu vuosi. Vakavin puute on, ettei ole oivallettu toimintaympäristön meneillään olevaa muutosta.

Toimintaympäristö

1. Kuntalaki on jäänyt ajastaan jälkeen
2. Universaalia kuntaa, siis sama kuntalaki Helsingille ja Lestijärvelle ollaan kuoppaamassa. Kunnat ovat voimakkaasti eriytyneet sen jälkeen, kun sote-pela-tehtävät siirrettiin valtion rahoittamiksi hyvinvointialueille, joita on 21 kappaletta ja Helsingin kaupunki.
3. Seuraava muutos on ollut valtion luopuminen työvoimahallinnosta - osittain kuntien toivomuksesta- työllisyysalueille. Tämän seurauksena on suurimpien kaupunkien rinnalle muodostunut keskikokoisten kuntien ryhmä, jotka toimivat työllisyysalueina. Maahamme on muodostettu 45 työllisyysaluetta, joista 39 järjestää työvoimapalvelut vastuuluntamalla, 2 kuntayhtymämallilla sekä 4 kuntaa järjestää itse. Näiden kuntien dynamiikat poikkeavat alle 20 000 asukkaan kunnista.
4. Entisen oikeuskansleri Tuomas Pöystin muistio 31.3.2026 pitää perustuslain kannalta mahdollisena kuntalain eriyttämisen kahteen-kolmeen kuntatyyppiin.

Julkinen velka, EU:n liiallisen alijäämän menettely ja velkajarru

5. Julkinen velka on kertaluokkaa 90 % BKT:sta ja valtion budjettialijäämä ylittää 3 % BKT:sta. Tämä pakottaa koko julkista taloutta sopeutettavaksi - ei yksin valtiontaloutta. Kun vielä tunnistetaan puolustus-/turvallisuusmenojen voimakas menopaine, on aivan ilmeistä, ettei tulevan hallituskauden sopeutusta voida puristaa 8-10 miljardiin euroon.
6. Näin muodoin on selvää, että kuntien on otettava kova isku vastaansa. Kuntien menoista on karsittava kaikki ei-lakisääteinen toiminta. Ne kunnat, joiden veroprosentti on korkeampi kuin keskimääräinen veroprosentti, tulee asettaa arviointimenettelyyn.
7. Tällaisia ei-lakisääteisiä tehtäviä ovat esimerkiksi Turun ratikka, Vantaan ratikka sekä erilaiset olutjuottolat, joissa pelataan vuodessa 30-40 kertaa jääkiekkoa.

Miten Taipalsaaren kunnan tulisi asemoitua tällaisessa muutoksessa?

8. Olemme tulevaisuudessa näiden tehtäviltään karsittavien noin 247 kunnan luokassa. Olisiko katse nostettava vähän ylemmäksi? Hyvinvointialueemmekin on joutumassa arviointimenettelyyn.
9. Entäpä, jos muodostamalla yli 120 000 asukkaan etelä-karjalaiskunnan, joka pyrkisi hankkimaan saman statuksen kuin Helsinki, eli ottaisimme vastataksemme hyvinvointialueen tehtävistä.

Tämän suuntaisia ajatuksia Pohjois-Karjalan puolelta esitti jo 1990-luvulla Lieksan kaupunginjohtaja **Niilo Tirkkonen** soudellessaan elokuisella Pielisellä.